

בעזרת

ספר

שערי דעת

חלק ב

כללים ויסודות במדע פורות
בהל' פרה אדומה ומי המאת,
מעין ומקדה, ונשילת ידים
על פי דברי הראשונים והאחרונים

אשר חנן אותי ה' יתברך ברוב חסדיו
שלמה בן אשיר הנאן ר' אהרן שלימ'א פלדמן

מה מעין נגים באר מים חיים ומלים ומין

(תשס"ה)

מעדה"ק ירושלים תובב"א

אומרים שמכיון שהאפר ניתן למים, אף על פי שהיה בפסול אינו מועיל לקדש אותם שוב¹⁰⁷.

סעיף ז

האנשים והזמנים הכשרים לעשיית הפרה, למילוי המים, לקידוש ולחזאה

- א. כשרות עושי הפרה מתחלת עשייתה ועד סופה, מתחלקת לארבעה סוגים:
 (א) **שחיטת הפרה** - כשרה בזר ובאשה אבל לא בקטן, ויש פוסלים באשה, ויש טוברים שאף על פי ששחיטה כשרה בזר, מ"מ לכתחלה צריכים כהן, ופסולה בלילה (ונתבאר לעיל פ"א סעיף ה).
 (ב) **קבלת דם הפרה והזאתו, שריפת הפרה, השלכת עץ ארז ואזוב ושני תולעת לתוך השריפה** - כשרים רק בכהן, ולא באשה ולא בקטן, ופסולים בלילה (ונתבאר לעיל פ"א שם).
 (ג) **אסיפת האפר, מילוי המים והקידוש** - כשרים בין בכהן ובין בזר בין באיש ובין באשה, פסולים בקטן¹⁰⁸ ובגוי¹⁰⁹, וכשרים בלילה.
 (ד) **הזאת מי החטאת על הטמא ובכלל זה טבילת האזוב במים** - כשרה באיש בין כהן ובין זר, ואפילו קטן והוא שיש בו דעת, אבל פסולה באשה ובגוי, בלילה¹¹⁰, בקטן שאינו בן דעת בחרש ובשוטה. ולענין טבילת האזוב על ידי קטן שאין בו דעת עיין בהערות¹¹¹.

פ"ז מ"ב ובהא מחדו רבנן דלא פליגי אלא בנתנו לקדש דאין חזר ומקדש בו כיון שנגע במים, אבל האי הרוח נתנו ואין קידוש הרוח קידוש.

106. כ"כ הרמב"ם בפ"ט מהל' פרה ה"ג, וכתב במשנה אחרונה בפרה פ"ו מ"ב שכנראה גירסתו בתוספתא היתה אחרת. ואמנם צ"ב טעמא דמילתא.

107. פרה פ"ה מ"ד, הכל כשרים לקדש חוץ מחרש שוטה וקטן, וכ"פ הרמב"ם פ"ו מהל' פרה ה"ב, ודרשו לה ביומא מג, א מדכתיב ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת, הנך דפסלי לך באסיפה פסלי לך בקידוש, ובאסיפה כתוב והניח מי שיש בו דעת להניח יצאו חרש שוטה וקטן.

ובגמ' הזכר רק פסלי לך בקידוש, ולא הזכר מה דין המילוי, וברמב"ם שם כתב הכל כשרין למלאות את המים חוץ מחרש שוטה וקטן, וכתב הכס"מ נראה דיליף לה מקידוש. וכן יש להוכיח מהתוספתא בפ"ד ה"ו כל מעשה פרה ביום חוץ מאסיפת האפר המילוי והקידוש, כל מעשיה בכהנים חוץ מאסיפת אפרה והמילוי והקידוש והזאה, משמע דמילוי וקידוש הוא חד דינא. וכן מוכח ביומא מב, ב ומוציא אני אסיפת אפרה ומילוי מים וקידוש הואיל וכשרין באשה כבאיש כשרין בלילה, ומילוי שכשר באיש ובאשה דרשו שם מדכתיב ולקחו לטמא מעפר שריפת החטאת, הנך דפסלי לך באסיפה פסלי לך בקידוש, והנך דאכשרי לך באסיפה אכשרי לך בקידוש, וקשה דעדיין מנא לן שמילוי המים כשר באשה, וע"כ משום דהמילוי הוא בכלל קידוש.

108. וגוי פסול מתרי טעמי, חדא דהרי חשיב טמא שעשאוים כזבים לכל דבריהם, ונראה דפסול גם מדאורייתא, דהרי הוצרכו בגמ' ביומא מג, א ריבוי להכשיר את האשה, דאל"כ היתה פסולה דומיא דשריפת הפרה משום דחטאת קרייה רחמנא, ולא מצינו ריבוי על גוי. ועוד דהריבוי לאשה מדכתיב ואסף איש טהור, וגוי אינו בכלל טהור דלא שייכא ביה טומאה וטהרה וכעין שדרשו בנויר סא, ב.

109. פסול לילה דרשו במגילה כ, א מדכתיב ביום. ואשה דרשו ביומא מג, א דכתיב והזה איש, ולא אשה, וגוי כמו שנתבאר בהע' הקודמת.

110. הפסול של קטן שאין בו דעת כתב בתוי"ט בפרה פ"י"ב מ"י משום דבעינן כוונה בהזאה כדתנן שם מ"ג, והוא הדין שוטה. ולענין טבילת האזוב על ידי קטן שאין בו דעת, יש לעיין לפי מה שכתב התוי"ט הג"ל בטעמא דמילתא דקטן שאין בו דעת משום שאין לו כוונה להזאה, ממילא יתכן לומר שטבילת האזוב לא בעי כוונה. ואולם לפי מה שכתב הרמב"ם שצריך לטבול את האזוב על מנת להזות כמשי"ת לקמן